

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 6Co/36/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8718200784
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrej Radomský
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8718200784.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Andreja Radomského a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Romana Lajoša v spore žalobcov: 1/ A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXXX/XX, XXX XX D., 2/ A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. XXXX/XX, XXX XX D., 3/ F. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XXX, XXX XX I., 4/ J. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXXX/XX, XXX XX D., všetci právne zastúpení: JUDr. Tibor Bašista, advokát so sídlom Štefánikova 8, 058 01 Poprad, IČO: 35 507 128, proti žalovanému: K. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XXX/XX, XXX XX H., právne zastúpený: JUDr. Tamás Puskás, advokát so sídlom Alžbetínske nám. 1203, 929 01 Dunajská Streda, IČO: 42 162 891, o náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej trestným činom s príslušenstvom, o odvolaní žalobcov v 1. až 4. rade proti rozsudku Okresného súdu Poprad č.k. 11C/7/2018-214 zo dňa 19.01.2022 jednohlasne takto

rozhodol:

I. Potvrdzuje rozsudok v spojení s opravným uznesením č.k. 11C/7/2018-239 zo dňa 21.10.2023.

II. Žalovaný má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100% voči žalobcom v 1. až 4. rade, a to spoločne a nerozdielne.

odôvodnenie:

1. Žalobcovia sa žalobou doručenou tunajšiemu súdu dňa 08.02.2018 domáhali, aby súd zaviazal žalovaného v 1. rade zaplatiť žalobkyňu v 1. rade sumu 4.149,55 eur z titulu náhrady škody a sumu 16.500,- eur titulom nemajetkovej ujmy, žalobcovi v 2. rade sumu 16.500,- eur titulom nemajetkovej ujmy, žalobcovi v 3. rade 16.500,- eur titulom nemajetkovej ujmy, žalobcovi v 4. rade sumu 16.500,- eur titulom nemajetkovej ujmy a náhradu trov konania. Svoj nárok odôvodnili tým, že žalovaný v 1. rade bol rozsudkom Okresného súdu Poprad sp. zn. 5T/86/2017 zo dňa 15.11.2017, právoplatný dňa 15.11.2017 uznaný vinným zo spáchania prečinu usmrtienia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona, v dôsledku ktorého nebohý J. B. utrpel dňa X.X.XXXX zranenia nezlučiteľné so životom. J. B. bol otcom žalobcov v 2. až 4. rade a manželom žalobkyne v 1. rade. Žalobkyňa v 2. rade si uplatnila nárok na náhradu škody v celkovej výške 4 149,55 eur ktorá jej vznikla ako náklady na pohreb 855,43 eur, križ 21,92 eur, pohrebná hostina 272,50 eur, kvety 99,20 eur, nájom hrobového miesta 100,50 eur, pomník 2 800 eur. Titulom náhrady nemajetkovej ujmy žalobcovia požadovali úhradu nemajetkovej ujmy vo výške 16 500 eur a to žalobcovia v 1. rade až 4. rade.

2. Okresný súd Poprad ako súd prvej inštancie (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol, cit.:

„I. Žalobu z a m i e t a .

II. Žalovanému v 1./ rade p r i z n á v a voči žalobcom náhradu trov konania v plnom rozsahu s tým, že súd rozhodne o trovách konania uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.“

3. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa ustanovenia § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa § 151 ods. 1 a 2 a § 215 Civilného sporového poriadku.

4. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie skutkov odôvodnil tým, že žalobkyňa v 1. rade na pojednávaní dňa 12.04.2019 uviedla, že nebohý manžel bol stále zamestnaný a nosil pravidelný príjem do domácnosti. Ako manželia žili v D. XX rokov spolu v byte a celý život boli obidvaja zamestnaní. Nebohý manžel bol zamestnaný v spoločnosti D. XX rokov, kde robil aj soboty a nedele. Ak mali voľno išli spolu s deťmi posedieť. Majú aj vnúčatá, ktoré sú už veľké a požadovala náhradu nemajetkovej ujmy v sume 16 500 eur. Žalobkyňa v 2. rade na pojednávaní dňa 12.04.2019 uviedla, že jej otec sa staral o nich od malička finančne aj citovo. S otcom žila XX rokov v spoločnej domácnosti a všetky voľné chvíle trávil spolu. Keďže žije v D. fungovali všetci ako rodina tak, že boli súdržní, a to aj za prítomnosti otca. Žalobkyňa v 3. rade na pojednávaní dňa 12.04.2019 uviedla, že s otcom mali všetci dobrý vzťah. Keď mala XX M. odišla z domu, lebo sa vydala a má dve deti. Jej deti trávil s dedom voľný čas s tým, že sa stretávali cez víkendy. Jej otec chodil na futbalové zápasy s deťmi, keďže jej syn hral futbal a dedo sa v ňom videl. Otec jej veľmi chýba ako aj dedo vnúčatám s tým, že si uplatnila nárok vo výške 16.500,- eur. Žalobca v 4. rade na pojednávaní dňa 12.04.2019 uviedol, že žil v spoločnej domácnosti s otcom a pracovali spolu v jednej firme s tým, že bol prítomný, keď sa stal úraz. Žiadal od žalovaných zaplatať sumu 16.500,- eur. Právny zástupca žalovaného v 1. rade na pojednávaní dňa 12.4.2019 namietal pasívnu legitimáciu žalovaného v 1. rade. Uviedol, že dňa 1.4.2016 žalovaný v 1. rade pracoval vo výrobnej hale spoločnosti N., F. ako zamestnanec spoločnosti L. O. D. D. L.. Žalovaný v 1. rade teda nevykonával prácu ako živnostník, ale ako zamestnanec a preto škoda bola spôsobená nie zo strany zamestnanca - žalovaného v 1. rade, ale zo strany zamestnávateľa - právnickej osoby. Zamestnanci totiž za škodu podľa Občianskeho zákonníka sami nezodpovedajú. Pracovný úraz vznikol dňa X.X.XXXX aj v dôsledku opakovaných porušení predpisov v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci zo strany N., F., resp. spoločnosti D. L.. A žiadnom prípade nemožno hovoriť o výlučnej zodpovednosti žalovaného v 1. rade ani z pohľadu týchto skutočností. Vzhľadom na skutočnosť, že žalovaný v 1. rade nie je pasívne legitimovaný, žiadal žalobu zamietnuť. Právny zástupca žalobcov dňa 24.07.2019 navrhol vstup ďalšieho subjektu do konania na strane žalovaných a to spoločnosť L. O. D. D., L., P.: XX XXX XXX, L. L. I. XXXX/X, XXX XX H., ako zamestnávateľa žalovaného v 1. rade. Uznesením zo dňa 01.08.2019 súd pripustil, aby do konania v predmetnej veci pristúpil ďalší subjekt na strane žalovaného, a to žalovaný v 2. rade. Žalovaný v 2. rade sa k žalobe vyjadril písomným podaním zo dňa 26.09.2019, v ktorom uviedol, že žalobcovia navrhli dňa 24.07.2019, aby do konania vstúpila na strane žalovaného spoločnosť L. O. D. D. L.. Keďže trestný čin bol spáchaný X.X.XXXX a žalobcovia si uplatnili nárok na náhradu škody voči ich spoločnosti až dňa 2.4.2019. Z uvedeného dôvodu žalovaný v 2. rade vzniesol námietku premlčania nárokov žalobcov na náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy voči žalovanému v 2. rade. Od udalosti, z ktorej vznikla škoda, uplynula trojročná objektívna premlčacia doba, ale uplynula aj subjektívna dvojročná premlčacia doba, keďže si žalobcovia uplatnili v trestnom konaní nárok na náhradu škody už pred viac ako dvomi rokmi. Zotrvával na tom, že nárok žalobcov je premlčaný. Súd opätovne na základe listinných dôkazov, výpovedí procesných strán a pripojeného trestného spisu Okresného súdu Poprad sp. zn. 5T/86/2017, faktúr, Zmluvy o nájme hrobového miesta zistil nasledujúci skutkový stav vo veci: Z trestného spisu sp. zn. 5T/86/2017 vyplynulo, že v čase od XX:XX - XX:XX Q. R. X.X.XXXX v priestoroch Q. P. - I. X/XX{-Q./, nachádzajúcej sa v areáli spoločnosti N. D. F., D., S. C. XXX/XX), pri rekonštrukčných stavebných prácach obvinený K. L. napriek tomu, že nebol držiteľom preukazov na obsluhu technického zdvíhacieho zariadenia a viazača bremien, obsluhoval mostový žeriav s nosnosťou 8 000 kg označený 6-4075, na ktorom prenášal bremeno - kovový profil, narazil do odstaveného žeriavu s označením 6-4053, na ktorom v tom čase štyria pracovníci spoločnosti D. L., D., S. D. T. XXXX vykonávali natieračské práce kovovej konštrukcie strešných svetlíkov, tým došlo ku strate stability pracovníka J. B., ktorý sa nachádzal na pochôdznej lávke. Tento spadol z výšky približne 7,3 m na betónovú podlahu, v dôsledku čoho utrpel zranenia nezlučiteľné so životom, a to sériové zlomeniny rebier, roztrhnutie hrudníkovej srdcovnice, pomliaždenie pravých pľúc, trhlina sleziny a pečene, zlomeniny panvy a laktovej kosti, ktorým na mieste podľahol, čím obvinený K. L. porušil ustanovenie § 12 ods. 2 písm. a), c), d) a § 16 ods. 1 písm. c) Zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci v znení neskorších predpisov, teda inému z nedbanlivosti spôsobil smrť a spáchal taký čin závažnejším spôsobom konania, čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zákona s poukazom na § 138 písm. h) Tr. zákona. Dňa 15.11.2017 bol Okresným súdom Poprad č. k. 5T/86/2017-566 vydaný rozsudok, ktorým obvinený K. L. bol uznaný za vinného. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 15.11.2017.

Prvostupňový súd rozsudkom zo dňa 06.11.2020 rozhodol tak, že zaviazal iba žalovaného v 1. rade zaplatiť žalobkyni v 1. rade istinu vo výške 4.149,55 eur titulom náhrady škody, a titulom nemajetkovej ujmy žalobcom - žalobkyni v 1. rade sumu vo výške 16.500,- eur, žalobkyni v 2. rade sumu 10.000,- eur, žalobkyni v 3. rade sumu 10.000,- eur, žalobcovi v 4. rade sumu 10.000,- eur. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol, titulom nemajetkovej ujmy voči žalobcom v 2. rade až 4. rade (nad 10.000 eur, poznámka súdu)). Žalobu voči žalovanému v 2. rade zamietol z dôvodu premlčania nárokov. Žalovaného v 1. rade zaviazal na náhradu trov konania. Voči rozsudku podali odvolanie prostredníctvom právneho zástupcu žalobcovia.

Súd prvej inštancie uviedol, že odvolací súd zrušil rozsudok v odvolaní napadnutej časti vo výrokoch I.,II.,III.,IV.,V. a VIII a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Prvostupňový rozsudok nadobudol právoplatnosť v zamietavej časti nárokov, ktorou sa žalobcovia domáhali uplatnenia nárokov nad 10.000,- eur (žalobcovia v 2., 3., 4. rade). Ďalším právoplatným výrokom bol výrok VII. ktorým sa žaloba voči žalovanému v 2. rade zamietla. Predmetom konania tak zostal nárok žalobkyne v 1. rade vo výške 4.149,55 eur titulom náhrady škody a 16.500,- eur titulom nemajetkovej ujmy, a voči žalobcom v 2., 3., a 4. rade nárok do výšky 10.000,- eur titulom nemajetkovej ujmy iba voči žalovanému v 1. rade.

Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že odvolací súd mal za to, že súd vec nesprávne právne posúdil v tom, že štvrtou podmienkou všeobecnej zodpovednosti zamestnanca za škodu je skutočnosť, že ku konaniu zamestnanca došlo pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s nimi. Konanie zamestnanca, ktoré je mimo tohto rámca (tzv. exces) znamená, že buď zo svojej povahy nespadá pod pracovnoprávne vzťahy, tzn. nie je rozhodujúce či ide o konanie v súlade s právom alebo protiprávne, ale samotné konanie a vzťah sa nespravuje pracovnoprávnymi predpismi. Osobitnou situáciou môže byť prípad, kedy je zamestnancovi uložený pokyn vedúcim zamestnancom, pričom zamestnanec tento pokyn splní. Vznikne škoda, ale exces nastáva už v tom, že uloženie konania vedúcim zamestnancom bolo mimo rámca pracovného práva. Zamestnanec o tejto skutočnosti nevedel ale domnieval sa, že ak takýto pokyn dostal, musí ho splniť. V danej veci v rámci nesprávneho právneho posúdenia súdom prvej inštancie odvolací súd poukázal najmä na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 21Cdo/418/2011, ktoré sa zaoberá zodpovednosťou zamestnávateľa voči tretím osobám, ak zamestnanec konal napriek jeho zákazu. V posudzovanom prípade zamestnanec žalovaného z vlastnej iniciatívy uviedol do pohybu mostový žeriav, ktorý chcel použiť miesto lešenia k výmene káblových rozvodov k počítačovým sieťam, neplnil svoje pracovné úlohy, keďže uvedeným spôsobom postupoval proti vyslovenému zákazmu žalovaného používať žeriav a jeho zdvíhaciu techniku pre danú spoločnosť. Pretože však pri tejto činnosti z objektívneho i subjektívneho hľadiska sledoval plnenie svojich pracovných povinností (mostový žeriav uviedol do pohybu preto, aby si zabezpečil prístup k miestu, na ktorom mal urobiť výmenu káblových rozvodov), nepostrádala jeho činnosť vecný (vnútorný, účelový) vzťah k činnosti žalovaného, ktorý mu uvedenú pracovnú úlohu zadal. V danom prípade Najvyšší súd Českej republiky konštatoval, že zamestnanec žalovaného totiž pri svojej činnosti z objektívneho i subjektívneho pohľadu nesledoval záujmy iného, ale tým, že sa snažil vytvoriť si podmienky k splneniu pracovnej úlohy uloženej mu zamestnávateľom, sledoval záujmy žalovaného, zamestnávateľa a konal preto v rámci jeho činnosti. V intenciách odvolacieho súdu vec mal súd prvej inštancie posúdiť podľa ustanovenia § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pričom pri použití uvedeného ustanovenia je povinný zohľadniť aj vyššie uvedenú judikatúru. Zároveň možno konštatovať, že v prípade nesprávneho právneho posúdenia veci súd prvej inštancie opomenul na daný prípad aplikovať aj ustanovenie § 20 ods. 2 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého za právnickú osobu môžu robiť právne úkony aj iní jej pracovníci alebo členovia, pokiaľ je to určené vo vnútorných predpisoch právnickej osoby alebo je to vzhľadom na ich pracovné zaradenie obvyklé. Ak tieto osoby prekročia svoje oprávnenie, vznikajú práva a povinnosti právnickej osobe len pokiaľ sa právny úkon týka predmetu činnosti právnickej osoby a len vtedy, ak ide o prekročenie, o ktorom druhý účastník nemohol vedieť, a to aj vo vzťahu k žalobcami uplatnenej náhrade nemajetkovej ujmy spôsobenej trestným činom. Povinnosťou súdu bolo zaoberať sa vecou v zmysle právneho názoru vyjadreného odvolacím súdom, ktorým je súd prvej inštancie viazaný, a to v zmysle citovaného ustanovenia § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka s tým, že v rámci už preukázaného skutkového stavu je povinný súd prvej inštancie posúdiť či pri vzniku škody došlo k vyššie uvedenému excesu pri plnení pracovných úloh žalovaného v 1. rade a až po posúdení tejto skutočnosti, v hmotnoprávnom kontexte následne posudzovať aj vec v zmysle ustanovenia § 20 ods. 2 Občianskeho zákonníka, resp. prípadne aj ust. § 511 Občianskeho zákonníka a následne možno posudzovať aj uplatnenú náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej trestným činom. Vzhľadom na rozhodnutie odvolacieho súdu tento mal za to, že bol dostatočne zistený skutkový stav a preto nebolo potrebné vykonávať ďalšie dokazovanie, čo ani procesné strany nenavrholi. Úlohou súdu

bolo právne posúdiť podľa ust. § 420 ods. 2 OZ a v rámci preukázaného skutkového stavu, či pri vzniku škody došlo k excesu zo strany zamestnanca, žalovaného v 1. rade pri plnení jeho pracovných úloh.

5. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie právne odôvodnil tým, že zodpovednosť podľa ust. § 420 ods. 2 OZ je daná na strane právnickej osoby (alebo fyzickej osoby, hlavne podnikateľov) v tých prípadoch, keď škodca je voči nej v takom právnom vzťahu, že je na mieste stanovenie tejto zodpovednosti namiesto samotného škodcu, ktorý spôsobil škodu pri jej činnosti, na ktorú bol použitý. Pôjde tu o akúkoľvek takú činnosť, ktorá spadá do pôsobnosti právnickej osoby z hľadiska vecného, miestneho a časového; môže teda ísť o činnosť zamestnancov, alebo členov právnickej osoby, pričom nerozhoduje, ak majú títo pracovníci (členovia) postavenie orgánov, resp. štatutárnych orgánov, alebo nie, ďalej osôb, ktoré vykonávali činnosť pre právnickú osobu mimo pracovného pomeru, osôb vykonávajúcich činnosť na základe iného zmluvného vzťahu, o činnosť učňov a pod. Ide tu o vnútorný, účelový vzťah k činnosti právnickej (fyzickej) osoby, ktorá túto činnosť vyvíja a nie o činnosť, ktorou by konajúca osoba sledovala svoj osobný záujem. Len v prípade, že konanie osoby, ktorá škodu spôsobila, nemožno považovať za činnosť právnickej osoby, na ktorú bola konajúca osoba použitá, išlo by o vybočenie z tejto činnosti (o tzv. exces) a v takom prípade by potom bola daná priama zodpovednosť tejto osoby, teda žalovaného v 1. rade v zmysle OZ (rozhodnutie uverejnené v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk pod č. R 55/1971). K inému záveru nemožno dospieť ani z argumentácie Ústavného súdu SR uvedenej v jeho uznesení I.ÚS 137/07 z 23.08.2007. Z uvedeného vyplýva, že zamestnanec pri plnení pracovných úloh v medziach svojho pracovného zadelenia svojimi úkonmi, resp. na základe poverenia svojimi úkonmi, zaväzuje (a oprávňuje) svojho zamestnávateľa a jeho úkony sa považujú za úkony osoby, ktorej je zamestnancom. Úlohou súdu je opätovne zistiť a posúdiť či žalovaný v 1. rade zodpovedá za vzniknutú škodu ktorú spôsobil, v zmysle Občianskeho zákonníka teda či išlo o exces. Pokiaľ by o exces nešlo, daná je zodpovednosť zamestnanca v zmysle Zákonníka práce, načo je oprávnený iba zamestnávateľ voči zamestnancovi. V uvedenom prípade paušálne hľadisko neexistuje, ide o problematiku riešenú v podstate zhodne ako v pracovnom práve. Preto je potrebné skúmať v každom jednotlivom prípade zásadné kritérium a to miestnu, časovú a predovšetkým vecnú teda vnútornú a účelovú súvislosť a vzťah k činnosti, pri ktorej bola škoda spôsobená pre zamestnávateľa, hoci bez jeho príkazu, len na základe vlastného rozhodnutia. Následkom zisteného je posúdenie pasívnej legitímácie v rámci cit. hypotézy právnej normy. Zásadne je potrebné vychádzať z toho, že do rámca činnosti právnickej (fyzickej) osoby spadá predovšetkým výkon zamestnanca, plnenie služobných povinností a úloh vyplývajúcich z pracovného pomeru a úkony s tým priamo súvisiace, príp. môže ísť o také činnosti, ktorým nechýba miestny (priestorový), časový a vecný (vnútorný, účelový) vzťah k činnosti právnickej (príp. fyzickej) osoby. O exces sa jedná vtedy, ak bola škoda spôsobená pri takej činnosti, pri ktorej škodca sledoval vlastné záujmy či potreby, príp. záujmy iných osôb. Škodou spôsobenou právnickou osobou v zmysle ust. § 420 ods. 2 OZ teda nie je, ak jej zamestnanec škodu spôsobil pri činnosti, ktorou sledoval výlučne uspokojovanie svojich záujmov, hoci k nej došlo v pracovnej dobe na pracovisku a v takom prípade zodpovedá poškodenému priamy škodca. Zo zisteného skutkového stavu v čase nešťastnej udalosti dňa XX.XX.XXXX A. T. O. XX.XX R. XX.XX hod. sa žalovaný v 1. rade nachádzal v priestore Q. P.-I. X/XX (-Q./, nachádzajúcej sa v areáli spoločnosti N. D., F., kde prebiehali rekonštrukčné stavebné práce. Žalovaný v 1. rade bol na danom mieste v pozícii zamestnanca, ktorý vykonával pracovné úlohy v pracovnej dobe, uložené zamestnávateľom - žalovaným v 2. rade, čo v konaní nebolo sporným. Napriek skutočnosti, že nebol v inkriminovanom čase držiteľom preukazov na obsluhu technického zdvíhacieho zariadenia a viazača bremien, obsluhoval mostový žeriav, na ktorom prenášal bremeno - kovový profil, čím narazil do odstaveného vedľajšieho žeriavu, na ktorom v tom čase štyria pracovníci spoločnosti D. L., D., vykonávali natieračské práce. Nárazom do odstaveného žeriavu došlo ku strate stability pracovníka J. B., ktorý sa nachádzal na pochôdznej lávke a tento spadol v dôsledku čoho utrpel zranenia nezlučiteľné so životom. Z uvedeného teda vyplýva, že žalovaný v 1. rade ako zamestnanec žalovaného v 2. rade, bol v čase spôsobenej škody v pracovnej dobe počas ktorej vykonával činnosti vyplývajúce z pracovnej zmluvy pre svojho zamestnávateľa. Nekonal tak a nesledoval svoje vlastné, výlučné záujmy (tzv. exces) ani záujmy tretích osôb, ale vykonával pracovné úlohy pre svojho zamestnávateľa. Úkony žalovaného v 1. rade tak možno považovať za úkony osoby, ktorej je zamestnancom, keďže si plnil povinnosti zamestnanca. Aj keď žalovaný v 1. rade ako zamestnanec ktorý nehodu zavinil, v zmysle Občianskeho zákonníka § 420 ods. 2 škodu spôsobil protiprávnym konaním, nemôže byť zodpovedný za vzniknutú škodu pokiaľ nejde o exces. Za škodu je zodpovedný zamestnávateľ, ktorý si následne môže uplatniť regresnú náhradu voči žalovanému v 1. rade ako zamestnancovi v zmysle Zákonníka práce, ale len v zákonom danej miere. Konanie zamestnanca má za následok zodpovednosť za škodu samotnej právnickej osoby, nie však zodpovednosť samotného pracovníka právnickej osoby. V konaní nebolo

preukázané, aby žalovaný v 1. rade konal vo svojom vlastnom záujme pre vlastné účely (tzv. exces) preto nemožno prijať záver že za škodu zodpovedá v zmysle OZ. Ak išlo o konanie pracovníka, ktorý plnil pracovné povinnosti na ktoré bol v rámci úloh ako zamestnanec poverený a pri takejto činnosti realizoval protiprávny úkon vo vzťahu k poškodeným, zaväzuje toto protiprávne konanie priamo právnickú osobu a nie samotného zamestnanca. Zisteným skutkovým stavom bolo preukázané, že u žalovaného v 1. rade bol miestny, časový a vecný (vnútorný, účelový) vzťah k činnosti právnickej osoby pre ktorú činnosť vykonával. Žalovaný v 1. rade plnil pracovné úlohy tak, že na pracovisku v pracovnom čase premiestnil materiál žeriavom z montážnej jamy na betón. Žalovaný v 1. rade napriek tomu, že neoprávnené použil žeriav bez platného preukazu plnil úlohu pre zamestnávateľa predstavujúcu premiestnenie materiálu, čím sledoval týmto konaním plnenie úloh svojho zamestnávateľa. Iný účel jeho konania zo skutkových zistení nevyplýval. Subjektívne konal v prospech svojho zamestnávateľa a objektívne jeho konanie, aj keď naplnilo znaky trestného činu, nepoškodzuje miestny časový ani vecný vzťah k činnosti žalovaného v 2. rade. Je preto potrebné uzavrieť, že za škodu spôsobenú zamestnancom spoločnosti L. O. D. D., L., ako priamym škodcom podľa § 420 ods. 2 OZ zodpovedá výlučne jeho zamestnávateľ. Na záver súd uvádza, že pokiaľ neboli splnené predpoklady zodpovednosti za škodu na strane žalovaného v 1. rade, ktorý bol zamestnancom v zmysle § 420 ods. 2 OZ, nebolo možné žalobe vyhovieť, keďže právna norma je daná. Z vyššie uvedeného dôvodu súd žalobu zamietol.

6. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa ustanovenia § 251, § 255 ods. 1 a podľa § 262 ods. 1 a 2 CSP, pričom konštatoval, že úspešnému žalovanému v 1. rade súd priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu voči neúspešným žalobcom.

7. Proti rozsudku podali včas odvolanie žalobcovia v 1. a ž 4. rade, ktorí v podanom odvolaní uviedli, že napádajú rozhodnutie súdu prvej inštancie na základe dôvodov normovaných ustanovením § 365 ods. 1 písm. f/ a písm. h/ Civilného sporového poriadku teda, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Podľa názoru odvolateľov posudzovanie konania žalovaného len na základe hľadiska posúdenia konania ako excesu v zmysle a v kontexte pracovnoprávných predpisov popiera význam a zmyslupnosť inštitútu náhrady skutočnej škody ako aj inštitútu náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá bola spôsobená trestným činom. Zároveň robí právoplatné rozhodnutie o spáchaní trestného činu vo vzťahu k poškodeným úplne zbytočným. Škoda bez pochybností vznikla v dôsledku zavineného konania žalovaného rovnako ako bez pochybností vznikla aj nemajetková pre žalobcov v skutočnosti nevyčísliteľná ujma zo straty manžela a otca. Zo strany žalovaného boli porušené všetky zásady a predpisy BOZP, na ktoré je povinný každý zamestnanec, ale aj predpisy upravujúce pracovnoprávne vzťahy, kde základným obsahom pracovnoprávneho vzťahu u zamestnanca konať na základe pokynov zamestnávateľa podľa druhu práce a tak, aby bolo predchádzané vzniku každého druhu škody. Je nepredstaviteľné, aby zamestnávateľ poveril výkonom činností, a to obsluhou žeriava, na ktorú činnosť nemal vedomosť, spôsobilosť, pretože nebol držiteľom preukazov na obsluhu technického zdvíhacieho zariadenia a viazača bremien uvedené nesprávne skutkové zistenie, pretože práve opak vyplýva z vykonaných dôkazov. Žalovaný sám na základe vlastného rozhodnutia obsluhoval žeriav, na obsluhu ktorého sa vyžaduje osobitná odborná spôsobilosť, o ktorej vedel, že ju nemá a konal tak napriek tomu vedome sám, z vlastného rozhodnutia, čo v podstate samo o sebe spolu so spôsobeným strašným následkom zakladá naplnenie skutkovej podstaty trestného činu, za ktorý bol právoplatne odsúdený a ktorým bola spôsobená smrť. Z podstaty veci vyplýva, že ak žalovaný nemal odbornú spôsobilosť, ktorá je nevyhnutne potrebná na obsluhu žeriava, nemohlo to byť náplňou jeho práce, nebolo možné, aby bol poverený uvedenou činnosťou zamestnávateľom a teda nie je správny záver, že si plnil povinnosti zamestnanca. Práve naopak, ako bolo uvedené konal v rozpore so všetkými pracovnoprávnymi predpismi a predpismi BOZP ako aj samotnou pracovnou zmluvou. Zodpovednosť právnickej osoby by mohla byť za rôznych okolností daná popri zodpovednosti páchatelia skutku a zo strany žalobcov bola uplatnená z opatrnosti. Podľa nášho názoru samotná skutočnosť, že škoda bola spôsobená trestným činom vylučuje záver, že za škodu a nároky plynúce z náhrady nemajetkovej ujmy zodpovedá len právnická osoba. Žalovaný nekoval pri plnení pracovných úloh, ale v rozpore so svojimi pracovnými úlohami. Neoprávnené konanie, konanie v rozpore s pracovnou zmluvou a úlohami zamestnanca vyplývajúcimi z pracovnej zmluvy, druh práce a náplne práce nemožno považovať za konanie právnickej osoby. V rozsudku citovanom uznesení Ústavného súdu I.ÚS 137/07 z 23.08.2007 sa uvádza, že „podľa všeobecných ustanovení občianskeho hmotného práva je otázka zodpovednosti za škodu vrátane zodpovednosti za nemajetkovú ujmu konštituovaná tak, že za škodu respektíve za ujmu zodpovedá ten kto ju spôsobil, pričom v prípade škody respektíve ujmy spôsobenej právnickou

osobou ide o činnosť tých fyzických osôb, ktoré právnická osoba na túto činnosť použila (§ 420 ako aj § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka)“, avšak aplikácia týchto záverov na konanie žalovaného je vylúčená a je nesprávnym právnym posúdením z dôvodu, že nešlo o oprávnené konanie zamestnanca, ale tým, že z vlastnej vôle na základe vlastného rozhodnutia v rozpore s jeho pracovnými úlohami a druhom práce a za existencie skutočnosti, že nebol držiteľom preukazu na činnosť, ktorou spôsobil smrť inému, túto napriek tomu vykonal. Zároveň odvolatelia poukázali na § 193 Civilného sporového poriadku, v zmysle ktorého je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný právny delikt postihniteľný podľa osobitného predpisu a o tom, kto ich spáchal ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti. Na základe vyššie uvedeného odvolatelia navrhli, aby odvolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie prípadne žalobe žalobcov v plnom rozsahu vyhovel a priznal im náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie ako aj konania odvolacieho.

8. Voči odvolaniu žalobcov v 1. až 4. rade sa písomne vyjadril žalovaný, ktorý uviedol, že bol zamestnancom bývalého žalovaného v 2. rade a dňa XX.XX.XXXX t.j. v deň vzniku pracovného úrazu vykonával žalovaný prácu vo výrobní hale spoločnosti N., F. ako zamestnanec bývalého žalovaného v 2. rade. Žalovaný v 1. rade vykonával svoju prácu na základe pokynov žalovaného v 2. rade a na základe pokynov zástupcu spoločnosti N., F. Mostový žeriav bol zapnutý zo strany U. B. zamestnanca spoločnosti N., F., aby mostový žeriav používali pracovníci pri výkone rekonštrukčných prác. Žalovaný teda bol prítomný dňa XX.XX.XXXX vo výrobní hale ako zamestnanec bývalého žalovaného v 2. rade a vykonával rekonštrukčné práce, v rámci ktorých používal aj mostový žeriav. Tieto skutočnosti preukazujú dokumenty z trestného spisu, ktorý bol pripojený k spisu Okresného súdu Poprad. Z vyššie uvedených skutočností jednoznačne vyplýva, že k vzniku pracovného úrazu došlo pri plnení pracovných povinností žalovaného. V tejto súvislosti je irelevantné, že žalovaný nemal oprávnenie na obsluhovanie žeriavu a že preto konal v rozpore s právnymi predpismi na úseku BOZP alebo že došlo k spáchaní trestného činu. Podstatné bolo, že žalovaný pri uvedenej skutočnosti na svojom pracovisku a v pracovnom čase sledoval záujmy svojho zamestnávateľa, teda bývalého žalovaného v 2. rade, aby práca, ktorú robili vo výrobní hale spoločnosti N., F. bola vykonaná a dokončená. Žalovaný v 1. rade teda obsluhovaním žeriavu, ten na prenesenie materiálu žeriavom k montážnej jame na betón nechcel vykonať prácu pre seba a nesledoval ani svoje osobné záujmy. Ako je to uvedené v ustálenej judikatúre pri konaní určitej osoby je potrebné skúmať vnútorný, účelový vzťah konania zamestnanca, respektíve vecný, časový a priestorový vzťah k činnosti zamestnávateľa. Pri skúmaní všetkých týchto hľadísk je možné konštatovať, že žalovaný v 1. rade sledoval pri svojej činnosti záujmy svojho zamestnávateľa, jeho konanie teda účelovo, vecne, časovo a priestorovo súviselo s činnosťou zamestnávateľa. V súlade s ustálenou judikatúrou, na ktorú žalovaný poukazoval respektíve na ktorú poukázal aj odvolací súd za škodu teda nezodpovedá samotný žalovaný ako zamestnanec, ale za škodu zodpovedá výlučne jeho zamestnávateľ. Vzhľadom na vyššie uvedené navrhoval žalovaný, aby odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu.

9. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací, v rámci kompetencií vyplývajúcich z ust. § 34 CSP, po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), prejednal odvolanie podané žalovaným a preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 378 a nasl. CSP bez toho, aby nariadil odvolacie pojednávanie podľa § 385 CSP (a contrario) a na tomto pojednávaní zopakoval, či doplnil dokazovanie vykonané prvoinštančným súdom. Právnym dôsledkom takéhoto postupu odvolacieho súdu je jeho viazanosť skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie (§ 382, § 385 CSP). Pri preskúmaní napadnutého rozsudku bol odvolací súd viazaný dôvodmi podaného odvolania do tej miery, že nebol oprávnený tento rozsudok preskúmať z iných dôvodov, než ktoré boli výslovne uvedené v podanom odvolaní. Výnimkou by mohli byť len vady konania, ktoré sa týkajú procesných podmienok, aj keď neboli v odvolacích dôvodoch uplatnené (§ 380 ods. 1, 2 CSP). Pretože rozsudok vo veci samej musí byť verejne vyhlásený, odvolací súd uverejnil v zákonom stanovenej lehote miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a webovej stránke Krajského súdu v Prešove (§ 378 ods. 2, § 219 ods. 1, 3 CSP) Po prieskume napadnutého rozhodnutia podľa vyššie uvedených zásad (§ 379, § 380 ods. 1, 2 CSP) dospel odvolací súd k záveru, že odvolanie žalobcov v 1. až 4. rade nie je dôvodné.

10. Na potvrdenie správnosti prvoinštančného rozhodnutia k odvolacím námietkam odvolací súd uvádza nasledovné.

11. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

12. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym zistením skutkového stavu a nesprávnym právnym zistením, teda, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

13. K námietke nesprávnych skutkových zistení z vykonaných dôkazov podľa ust. § 365 ods. 1 CSP písm. f) odvolací súd poznamenáva, že dokazovanie je procesný postup, ktorý je založený na vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov súdom a ich následnom zhodnotení. Význam dokazovania teda spočíva v získavaní dôležitých poznatkov na základe ktorých súd stanoví skutkový stav v prejednávanej veci a z ktorého potom vychádza a na ktorý následne aplikuje aj konkrétnu právnu normu, resp. právne normy, teda rozhoduje. Zistenie skutkového stavu, ktoré objektívne zodpovedá stavu veci je jednou z najdôležitejších činností v rámci sporového konania, pretože je základným predpokladom vôbec pre rozhodnutie súdu. Dôkazmi overený skutkový stav je významný však aj z hľadiska posúdenia správnosti tvrdení strán sporu a unesenia dôkazného bremena, ktoré je predpokladom ich úspešnosti, a to obzvlášť v sporovom konaní (primerane rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/256/2012). Odvolací súd tiež zdôrazňuje aj to, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strany sporu a procesný postoj strany sporu zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť súdu akceptovať návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Súd sú povinné na všetky uvedené procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom strana sporu uplatňuje svoje nárok alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu. K námietke nesprávneho skutkového zistenia z vykonaných dôkazov odvolací súd taktiež uvádza, že vykonané dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti. Vyhodnotenie vykonaných dôkazov súd uvedie v odôvodnení rozsudku podľa § 220 ods. 2 CSP. Voľné hodnotenie dôkazov súdom prirodzene neznamená ľubovôľu hodnotenia. Súd hodnotí jednotlivý dôkaz z hľadiska jeho dôležitosti, zákonnosti a pravdivosti. Po individuálnej selekcii následne súd hodnotí všetky dôkazy vo vzájomnej súvislosti. K nesprávnym skutkovým zisteniam z vykonaných dôkazov súd dospeje nesprávnym vyhodnotením dôležitosti alebo pravdivosti dôkazov, alebo porušením pravidiel formálnej logiky. Táto odvolacia námietka však naplnená nebola, keďže súd prvej inštancie listinné dôkazy nachádzajúce sa v spise vyhodnotil správne, pravdivosť vykonaných dôkazov sporovými stranami napadnutá nebola a súd takto samotné listinné dôkazy ani nevyhodnocoval (nepravdivosť dôkazov) a z odôvodnenia samotného rozsudku sa nejaví žiadne porušenie pravidiel formálnej logiky.

14. K námietke nesprávneho právného posúdenia podľa ust. § 365 ods. 1 CSP písm. h) odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 7 Cdo 7/2010). Z obsahu rozhodnutia súdu prvej inštancie mal odvolací súd za to, že k naplneniu tohto odvolacieho dôvodu nedošlo. Vo vzťahu k aplikácii práva všeobecnými súdmi má odvolací súd za to, že výklad a aplikácia zákonných predpisov zo strany všeobecných súdov (v danom prípade súd prvej inštancie) musí byť preto v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu, ktorým je poskytnutie materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov strán sporu. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení právnych noriem, tak ako ich v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol súd prvej inštancie, neobmedzil toto základné právo v rozpore s jeho podstatou a zmyslom (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

15. V zmysle žalobcami v 1. až 4. rade podaného odvolania je zrejmé, že toto odvolanie v sebe obsahuje dve zásadné odvolacie námietky. Prvou je skutočnosť, že posúdenie veci súdom prvej inštancie tak ako je uvedené v odôvodnení jeho rozhodnutia podľa názoru odvolateľov popiera význam a zmyslupnosť inštitútu náhrady škody ako aj inštitútu náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá bola spôsobená trestným činom. Druhou podstatnou odvolacou námietkou je skutočnosť, že súd prvej inštancie nesprávne vec najprv skutkovo a následne aj právne posúdil. Nesprávne skutkovo prijal súd prvej inštancie ten záver, že žalovaný „si plnil povinnosti zamestnanca“ a nesprávnym právnym posúdením zo strany súdu prvej inštancie bola tá skutočnosť, že sa nejednalo o oprávnené konanie zamestnanca a teda nemohol súd prvej inštancie dospieť k právnomu záveru, že v prípade škody respektíve ujmy spôsobenej právnickou osobou ide o činnosť tých fyzických osôb, ktoré právnická osoba na túto činnosť použila.

16. V prvom rade je potrebné poukázať na skutočnosť, že v zmysle prvotného rozhodnutia súdu prvej inštancie č.k. 11C/7/2018-144 zo dňa 06.11.2020 súd prvej inštancie rozhodol tak, že:
„I. Žalovaný 1/ je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni 1/ istinu vo výške 4 149,55 eur, a to titulom náhrady škody v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. Žalovaný 1/ je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni 1/ sumu vo výške 16 500 eur, a to titulom nemajetkovej ujmy v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

III. Žalovaný 1/ je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni 2/ sumu vo výške 10 000 eur, a to titulom nemajetkovej ujmy v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

IV. Žalovaný 1/ je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni 3/ sumu vo výške 10 000 eur, a to titulom nemajetkovej ujmy v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

V. Žalovaný 1/ je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi 4/ sumu vo výške 10 000 eur, a to titulom nemajetkovej ujmy v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

VI. V prevyšujúcej časti súd žalobu z a m i e t a.

VII. Súd žalobu voči žalovanému 2/ z a m i e t a.

VIII. Žalobcovia 1/, 2/, 3/, 4/ m a j ú p r á v o na náhradu trov konania voči žalovanému 1/ v rozsahu 100 %, o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom samostatným uznesením.“

17. Následne tunajší súd ako súd odvolací svojím rozhodnutím č.k. 6Co/8/2021-182 zo dňa 16.11.2021 rozhodol tak, že zrušil rozsudok v odvolaní napadnutej časti, a to vo výroku I. až V. a VIII. a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V zmysle predmetného rozhodnutia je teda zrejmé, že na základe pôvodného rozsudku súdu prvej inštancie č.k. 11C/7/2018-144 nadobudli právoplatnosť výroky č. VI. a výrok č. VII. z rozhodnutia súdu prvej inštancie. Výrok č. VI. sa týkal zamietnutia žaloby žalobcov v prevyšujúcej časti a výrok č. VII. sa týkal zamietnutia žaloby v celom rozsahu voči žalovanému v 2. rade. Tu je potrebné konštatovať, že voči predmetnému rozhodnutiu odvolacieho súdu č.k. 6Co/8/2021-182 žalovaní v 1. až 4. rade nevyužili podanie mimoriadnych opravných prostriedkov a v zmysle uplynutia procesných lehôt predmetné výroky č. VI. a VII. nadobudli právoplatnosť. Z tohto dôvodu zároveň odvolací súd v záhlaví svojho rozhodnutia už nevedie osobu žalovaného v 2. rade, voči ktorej bola právoplatne žaloba v celom rozsahu zamietnutá, o čom svedčí aj samotné záhlavie súdu prvej inštancie v jeho konečnom rozhodnutí, kde síce žalovaného v 2. rade uvádza, avšak v zátvorke s poznámkou, že voči nemu je už nárok uplatnený žalobcami v 1. až 4. rade právoplatne zamietnutý.

18. V tomto kontexte je zrejmé, že podľa názoru odvolacieho súdu, ktorý bol vyjadrený v pôvodnom zrušujúcom uznesení v rámci rozhodnutia s č.k. 6Co/8/2021-182, správne žaloba vo veci samej mala smerovať voči žalovanému v 2. rade ako zamestnávateľovi žalovaného v 1. rade, pokiaľ sa v ďalšom konaní pred súdom prvej inštancie nepreukáže (v konaní nasledujúcom po zrušujúcom uznesení v rámci rozhodnutia s č.k. 6Co/8/2021-182), že konanie bývalého žalovaného v 1. rade by bolo možné vyhodnotiť ako „exces“ . Vzhľadom na skutočnosť, že v posudzovanej veci súd prvej inštancie „právoplatne“ posúdil uplynutie premlčacej lehoty ohľadne nárokov na náhradu škody ako aj nárokov zo vzniknutej nemajetkovej ujmy, žaloba voči bývalému žalovanému v 2. rade v čase konania pred

odvolacím súdom už nepodliehala odvolaciemu prieskumu. Sporovou stranou tak na strane žalobcu zostal iba tzv. bývalý žalovaný v 1. rade (ďalej bude označovaný už len ako „žalovaný“).

19. Ohľadne uplatnenej náhrady za spôsobenú škodu, ktorú žiadala strana žalobkyne v 1. rade odvolací súd poukazuje na už svoje predchádzajúce právne posúdenie vo veci nachádzajúce sa v pôvodnom rozhodnutí odvolacieho súdu zo dňa 16.11.2021, v ktorom odvolací súd uviedol nasledovné: „Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil a z týchto dôvodov sú námietky žalovaného v 1. rade považované odvolacím súdom za dôvodné. Ohľadne nesprávneho právneho posúdenia veci odvolací súd uvádza, že štvrtou podmienkou všeobecnej zodpovednosti zamestnanca za škodu je skutočnosť, že ku konaniu zamestnanca došlo pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s nimi. Konanie zamestnanca, ktoré je mimo tohto rámca (tzv. exces) znamená, že buď zo svojej povahy nespadá pod pracovnoprávne vzťahy, tzn. nie je rozhodujúce či ide o konanie v súlade s právom alebo protiprávne, ale samotné konanie a vzťah sa nespravuje pracovnoprávnymi predpismi ako je to napríklad pri pôžičke zamestnancovi, pri nájme bytu a pod. alebo je z hľadiska pracovného práva tzv. excesom (vybočením z rámca pracovného práva), hoci ide o osobu, ktorá je inak zamestnancom a osobu, ktorá je inak zamestnávateľom a vzťah medzi nimi, tzn. zodpovednosť sa neupravuje Zákonníkom práce ale ide o zodpovednosť za škodu podľa iných právnych predpisov. Osobitnou situáciou môže byť prípad, kedy je zamestnancovi uložený pokyn vedúcim zamestnancom, pričom zamestnanec tento pokyn splní. Vznikne škoda, ale exces nastáva už v tom, že uloženie konania vedúcim zamestnancom bolo mimo rámca pracovného práva. Zamestnanec o tejto skutočnosti nevedel ale domnieval sa, že ak takýto pokyn dostal, musí ho splniť. Prípadne zamestnanec na stavbe splní pokyn stavbyvedúceho (čo nie je jeho vedúci zamestnanec, pretože stavbyvedúci pracuje pre inú spoločnosť, na druhej strane stavbyvedúci má právo prikazovať určité veci z titulu svojho postavenia). V uvedenom sa poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky 21Cdo/454/2002 „Vedľa akejkolvek činnosti konanej priamo na príkaz zamestnávateľa je za plnenie pracovných úloh považovaná tiež činnosť, ktorú zamestnanec vykonáva na základe podnetu tých, ktorí ani nemajú ani oprávnenie stanoviť a ukladať mu pracovné úlohy, organizovať, riadiť či kontrolovať jeho prácu, prípadne tiež aj činnosť vykonávaná bez vonkajšieho podnetu iných osôb, iba na základe vlastného rozhodnutia zamestnanca. Pre učinenie záveru, či v danom prípade ide o plnenie pracovných úloh, nie je významný motív ani pohnútkou zamestnanca, teda jeho vzdialenejšie predstavy a predpoklady, z ktorých pri svojom konaní vychádza. Najvyšší súd v súlade s ustálenou judikatúrou kladie dôraz na rozhodujúcu okolnosť - posúdenie prípadu z hľadiska vecného (vnútorného, účelového), miestneho a časového. Na základe týchto hľadísk je možné následne dospieť k záveru, či išlo objektívne o činnosť konanú pre zamestnávateľa.“ V rámci plnenia pracovných úloh v zmysle § 220 ods. 1 Zákonníka práce typickým príkladom excesu je napríklad škoda na zariadení v čase, keď si na ňom zamestnanec vyrábal veci pre seba, teda nesledoval záujem zamestnávateľa (plnenie jeho úloh), ale svoj osobný záujem. Plnením pracovných úloh je výkon pracovných povinností plynúcich z pracovného pomeru, iná činnosť vykonávaná na príkaz organizácie a činnosť, ktorá je predmetom pracovnej cesty. Taktiež je to činnosť konaná pre organizáciu na podnet organizácie alebo spolupracovníkov alebo činnosť vykonávaná pre organizáciu z vlastnej iniciatívy. Obťažnejšie je posudzovanie prípadov spôsobenia škody nie vlastným plnením úloh organizácie, ale ešte v rámci plnenia úloh organizácie. Súdna prax si pomáha pri riešení tejto otázky kritériami miestneho, časového a vecného (niekedy vnútorne účelového) vzťahu. Vychádza sa z toho, že v medziach plnenia úloh organizácie nevybočuje taká činnosť pracovníka, ktorá nepostráda miestnu, časovú a vecnú súvislosť a vzťah k plneniu pracovných úloh organizácie. V podstate sa jedná o to, či pri činnosti, ktorou bola spôsobená škoda sledoval pracovník z objektívneho i subjektívneho hľadiska plnenie pracovných úloh. Aj z pohľadu odbornej literatúry plnením pracovných úloh zamestnanca bude aj činnosť vykonávaná zamestnancov z podnetu ďalších zamestnancov v nadväznosti na plnenie vlastných pracovných povinností, prípadne aj činnosť, ktorá je vykonávaná z vlastnej iniciatívy. K uvedenému odvolací súd poukazuje napríklad na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky 21Cdo/454/2002 a 21Cdo/3742/2008, resp. R55/1971. V rozhodnutí Najvyššieho súdu Českej republiky 21Cdo/454/2002 sa okrem iného uvádza: „Vedľa akejkolvek činnosti konanej priamo na príkaz zamestnávateľa, je zaplnenie pracovných úloh považovaná tiež činnosť, ktorú zamestnanec vykonáva na základe podnetu tých, ktorí ani nemajú oprávnenie stanoviť a ukladať mu pracovné úlohy, organizovať, riadiť či kontrolovať jeho prácu, poprípade tiež aj činnosť vykonávaná bez vonkajšieho podnetu iných osôb, iba na základe vlastného rozhodnutia zamestnanca. Pre učinenie záveru, či v danom prípade ide o plnenie pracovných úloh, nie je významný motív ani pohnútkou zamestnanca, teda jeho vzdialenejšie predpoklady a predstavy, z ktorých pri svojom konaní vychádza. Najvyšší súd v súlade s ustálenou judikatúrou kladie dôraz najmä na posúdenie prípadu z hľadiska vecného, miestneho a

časového. Na základe týchto hľadísk je možné následne dospieť k záveru, či išlo objektívne o činnosť konanú pre zamestnávateľa. V rozhodnutí Najvyššieho súdu Českej republiky 21Cdo/3742/2008 sa okrem iného uvádza: „Plnením pracovných úloh je tiež činnosť vykonávaná na základe vlastného rozhodnutia zamestnanca bez vonkajšieho podnetu iných osôb.“ Plnenie pracovných úloh nie je spájané len s pokynmi, ktoré sú v súlade so zákonom ale aj takými, ktoré sú s nimi v rozpore, a to aj v širšom zmysle. Napríklad, ak zamestnávateľ uloží zamestnancovi vykonanie práce, ktorá je nad rámec jeho pracovnej zmluvy alebo na ktorú nemá kvalifikáciu. Zamestnanec túto prácu vykonal, pričom pri nej spôsobil škodu alebo jemu vznikla škoda na zdraví, teda pracovný úraz. Splnenie protiprávneho pokynu nie je automaticky excesom, ktorý by zakladal inú, než pracovnoprávnu zodpovednosť a zároveň splnenie protiprávneho pokynu automaticky neznamená, že zamestnanec nemá zodpovednosť za svoje konanie. Protiprávne môže byť aj konanie zamestnanca bez pokynu zamestnávateľa. Otázka právneho excesu má dva rozmery. Za prvé tzv. vnútorný exces, teda vzťah medzi zamestnávateľom a zamestnancom, napríklad, ak zamestnanec si požičia bez vedomia zamestnávateľa vozidlo na súkromnú jazdu a tzv. vonkajší exces, ktorý vyjadruje vzťah medzi zamestnávateľom a treťou osobou, napríklad škoda spôsobená vozidlom zamestnávateľa. Tu taktiež odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu vo veci 6Cdo/138/2016 (R15/2018) „Vedomosť zamestnanca o protiprávnosti pokynu zamestnávateľa je relevantná iba z hľadiska posúdenia povahy jeho zavinenia. Splnenie protiprávneho pokynu zamestnávateľa nie je okolnosťou vylučujúcou protiprávnosť konania zamestnanca a môže zároveň zakladať spoluzodpovednosť zamestnávateľa na vzniknutej škode.“ Tu je potrebné tiež poukázať na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky 25Cdo/2600/2007: „Podľa ustanovenia § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka je škoda spôsobená právnickou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých k tejto činnosti použili. Citované ustanovenie sa uplatní vtedy, keď je priamy škodca v zamestnaneckom alebo obdobnom právnom vzťahu voči právnickej, poprípade fyzickej osobe a škodu spôsobil pri činnosti, ktorú vykonával pre túto osobu podľa jej príkazov a pokynov, nie však teda vlastným menom a na vlastné riziko.“ Aj v zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky 25Cdo/2777/2004: „Škoda spôsobená právnickou osobou v zmysle ustanovenia § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka teda nie je, ak jej zamestnanec škodu spôsobil pri činnosti, ktorou sledoval výlučne uspokojenie svojich záujmov, aj keď k nej došlo v pracovnej dobe a na pracovisku a v takom prípade zodpovedá poškodenému priami škodca. Ak zamestnanec subjektívne jednal v prospech svojho zamestnávateľa, hoci jeho konanie objektívne naplnilo znaky trestného činu, avšak nepostrádalo miestny časový ani vecný vzťah k činnosti danej právnickej osoby, neznamená, že túto okolnosť nemožno považovať za činnosť právnickej osoby v zmysle ustanovenia § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka.“ Pokyn zamestnávateľa môže byť oprávnený aj neoprávnený, resp. v súlade s právom alebo protiprávny. Ak ide o protiprávny pokyn zamestnávateľa alebo za zamestnávateľa, napríklad vedúcimi zamestnancami alebo štatutárnym orgánom, nemôže sa zamestnávateľ domáhať, že jeho zodpovednosť len z dôvodu splnenia protiprávneho pokynu je vylúčená (k uvedenému pozri NS ČR 21Cdo/3157/2017 o splnení pokynu, ktorý nie je v súlade s právom). V danej veci v rámci nesprávneho právneho posúdenia súdom prvej inštancie odvolací súd poukazuje najmä na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 21Cdo/418/2011, ktoré sa zaoberá zodpovednosťou zamestnávateľa voči tretím osobám, ak zamestnanec konal napriek jeho zákazu. V posudzovanom prípade zamestnanec žalovaného z vlastnej iniciatívy uviedol do pohybu mostový žeriav, ktorý chcel použiť miesto lešenia k výmene káblových rozvodov k počítačovým sieťam, neplnil svoje pracovné úlohy, keďže uvedeným spôsobom postupoval proti vyslovenému zákazmu žalovaného používať žeriav a jeho zdvíhaciu techniku pre danú spoločnosť. Pretože však pri tejto činnosti z objektívneho i subjektívneho hľadiska sledoval plnenie svojich pracovných povinností (mostový žeriav uviedol do pohybu preto, aby si zabezpečil prístup k miestu, na ktorom mal urobiť výmenu káblových rozvodov), nepostrádala jeho činnosť vecný (vnútorný, účelový) vzťah k činnosti žalovaného, ktorý mu uvedenú pracovnú úlohu zadal. V danom prípade Najvyšší súd Českej republiky konštatoval, že zamestnanec žalovaného totiž pri svojej činnosti z objektívneho i subjektívneho pohľadu nesledoval záujmy iného, ale tým, že sa snažil vytvoriť si podmienky k splneniu pracovnej úlohy uloženej mu zamestnávateľom, sledoval záujmy žalovaného a konal preto v rámci jeho činnosti.“

20. Keďže v prebiehajúcom konaní pred súdom prvej inštancie v čase, ktorý plynul po zrušení rozhodnutia súdu prvej inštancie súdom odvolacím, žalobcovia nepredložili žiadne nové dôkazy, ktoré by preukazovali vznik „excesu“ na strane žalovaného, odvolanie žalovaných v 1. až 4. rade voči rozhodnutiu súdu prvej inštancie zo dňa 19.01.2022 na týchto vyššie uvedených právnych záveroch odvolacieho súdu (odstavec číslo 19 tohto rozhodnutia) nebolo spôsobilé nič zmeniť.

21. V zmysle prvej odvolacej námietky žalobcov v 1. až 4. rade, že z hľadiska posúdenia konania žalovaného ako excesu v kontexte pracovnoprávných predpisov popiera význam a zmyslupnosť inštitútu náhrady škody a inštitútu náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá bola spôsobená trestným činom odvolací súd uvádza, že práve kontext v priamej súvislosti s použitím pracovnoprávných predpisov nemôže priviesť či už súd prvej inštancie alebo odvolací súd k záverom, že by v zmysle ustanovenia § 193 Civilného sporového poriadku tak ako ho uvádzajú samotní odvolatelia bol viazaný povinnosťou uložiť žalovanému náhradu škody ako aj náhradu nemajetkovej ujmy. Súd bol viazaný trestným konaním iba v tom zmysle, že za nepochybnú považoval skutočnosť, že došlo k spáchaniu trestného činu ako aj o tom, kto ho spáchal a ako ho spáchal. Uvedená skutočnosť však neznamená v zmysle vyššie citovanej judikatúry vyšších súdnych autorít, že by bol súd prvej inštancie automaticky povinný náhradu tejto škody a nemajetkovej ujmy pripísať na vrub žalovaného, ktorý bol zamestnancom. Posúdenie „excesu“ zamestnanca, samotného konania žalovaného ako aj posúdenie plnenia či neplnenia si jeho povinností zamestnanca na základe pokynov zamestnávateľa, je zároveň zrejme z pripojeného trestného spisu sp. zn. 5T/86/2017 a to okrem iného aj zo zápisníc o výsluchu svedkov, a to K. L., nar. XX.XX.XXXX, P. U. Q., nar. XX.XX.XXXX, D. G., nar. XX.XX.XXXX, I. H., nar. XX.XX.XXXX, N. C., nar. XX.XX.XXXX, J. B., nar. XX.XX.XXXX, U. B., nar. XX.XX.XXXX ako aj U. D. L., nar. XX.XX.XXXX. Z predmetného trestného spisu tak bolo podstatné pre civilné konanie ohľadne náhrady škody a nemajetkovej ujmy to, akým spôsobom vykonával jednotlivé úkony žalovaný, respektíve z akých pohnútok, podnetov a za akým účelom predmetné úkony v rámci presunu žeriava žalovaný vykonával (akým spôsobom trestný čin spáchal). Zo samotného trestného spisu je zrejme, že v posudzovanom prípade nedošlo k tzv. „excesu“ a z tohto pohľadu ani nemohlo dôjsť k vzniku priamej zodpovednosti žalovaného voči žalobcom v prvom až štvrtom rade, a teda v konaní nebolo zo strany žalobcov preukázané vybočenie z rámca pracovného práva pri žalovanom. V konaní pred súdom prvej inštancie zároveň neboli vykonané také dôkazné prostriedky, ktoré by skutočnosti zistené z trestného konania vyvracali. Naďalej je teda odvolací súd toho názoru, že ak zamestnanec subjektívne jednal v prospech svojho zamestnávateľa, hoci jeho konanie objektívne naplnilo znaky trestného činu, avšak toto nepoškodilo miestny, časový ani vecný vzťah k činnosti danej právnickej osoby, čo vedie k záverom, že treba túto okolnosť považovať za činnosť právnickej osoby v zmysle ustanovenia § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Aj z trestného konania a výsluchu svedkov vyplynulo, že žalovaný v pozícii zamestnanca bývalého žalovaného v 2. rade pri svojej činnosti z objektívneho aj subjektívneho pohľadu nesledoval záujmy iného, ale snažil sa vytvoriť pre seba a pre svojich kolegov podmienky k splneniu pracovnej úlohy uloženej mu zamestnávateľom, teda sledoval záujmy svojho zamestnávateľa a konal preto v rámci svojej činnosti.

22. K druhej podstatnej odvolacej námietke, že súd prvej inštancie nesprávne vec najprv skutkovo a následne aj právne posúdil. Nesprávne skutkovo prijal ten záver, že žalovaný „si plnil povinnosti zamestnanca“ a nesprávnym právnym posúdením zo strany súdu prvej inštancie bola tá skutočnosť, že sa nejednalo o oprávnené konanie zamestnanca a teda nemohol súd prvej inštancie dospieť k právnemu záveru, že v prípade škody respektíve ujmy spôsobenej právnickou osobou ide o činnosť tých fyzických osôb, ktoré právnická osoba na túto činnosť použila odvolací súd uvádza nasledovné. K zamietnutiu žaloby aj ohľadne všetkými štyrmi žalobcami uplatnenej nemajetkovej ujme považuje odvolací súd za potrebné naviac uviesť, že súd prvej inštancie správne vyhodnotil, že ustálenie miery zodpovednosti žalovaného za škodu vzniknutú pracovným úrazom má vplyv aj na rozsah nárokov prislúchajúcich žalobcom v 1. až 4. rade podľa ustanovenia § 11 až § 13 Občianskeho zákonníka. Ak žalovaný priamo nezodpovedá za vznik a následky pracovného úrazu nemožno konštatovať, že jeho protiprávnym zásahom bolo primárne zasiahnuté do súkromného a rodinného života žalobcov v 1. až 4. rade. Predpokladom úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti je správne označenie pôvodcu zásahu do chránených práv žalobcov a existencia protiprávneho úkonu predstavujúceho neoprávnený zásah do práv chránených § 11 Občianskeho zákonníka a príčinná súvislosť medzi neoprávneným zásahom a vznikom nemajetkovej ujmy. Tu odvolací súd poukazuje okrem iného aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 3Cdo/228/2012, v zmysle ktorého „analogicky v zmysle ustanovenia § 853 Občianskeho zákonníka v spojení s § 420 ods. 2 tohto zákonníka pokiaľ bol neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby spôsobené niekým kto bol použitý právnickou osobou na realizáciu činnosti tejto právnickej osoby považuje sa takýto zásah za zásah spôsobený priamo právnickou osobou. Pre posúdenie či išlo o takúto činnosť je určujúca existencia miestneho, časového a vecného vzťahu k plneniu danej činnosti.“ Z pohľadu odvolacieho súdu je potrebné podotknúť, že sa jedná o vnútorný účelový vzťah k činnosti právnickej osoby, ktorá túto činnosť vyvíja a nie o činnosť, ktorou by konajúca osoba sledovala svoj osobný záujem. Len v prípade, že konanie osoby, ktorá škodu spôsobila nemožno považovať za činnosť právnickej osoby, na ktorú bola

konajúca osoba použitá, išlo by o vybočenie z tejto činnosti a v takom prípade by potom bola daná priama zodpovednosť tejto osoby (R 55/1971). Odvolací súd je toho názoru, že zamestnanec pri plnení pracovných úloh svojimi úkonmi zaväzuje svojho zamestnávateľa a jeho úkony sa považujú za úkony osoby, ktorej je zamestnancom.

23. Odvolací súd považuje za potrebné poukázať aj na to, že v druhom rozhodnutí súdu prvej inštancie, ktoré bolo napadnuté odvolaním pod č.k. 11C/7/2018-214 sa síce neuvádzajú hmotnoprávne ustanovenia § 11, § 13 ods. 1 a 2 a 3, § 15 a § 16 Občianskeho zákonníka, tieto sa však nachádzali v pôvodnom rozhodnutí súdu prvej inštancie č.k. 11C/7/2018-144 zo dňa 06.11.2020, a to konkrétne v odstavci č. 28, 29, 30 a 31 rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré bolo pôvodne odvolacím súdom zrušené. Ohľadne oboznamovania sporových strán správnou úpravou, ktorá bude súdmi pri rozhodovaní o uplatnených nárokoch žalobcov použitá poukazuje odvolací súd na ustanovenie § 382 Civilného sporového poriadku, ktorý uvádza, že ak má odvolací súd za to, že sa na vec vzťahuje ustanovenie všeobecného záväzného predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodnutí veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce vyzve strany, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili. V zmysle judikatúry NSSR (pozri Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 21. marca 2018, sp. zn. 7Cdo 1/2018) je zrejmé, že ak sa dané ustanovenie právneho predpisu kedykoľvek v konaní pred súdom prvej inštancie použije a strany sporu sa k nemu majú možnosť vyjadriť, nie je potreba z pohľadu odvolacieho súdu opätovne oboznamovať strany sporu v zmysle ustanovenia § 382 Civilného sporového poriadku o predmetných či už hmotnoprávných alebo procesných ustanoveniach. Predmetné hmotnoprávne ustanovenia tak ako boli citované a používané súdom prvej inštancie v jeho rozhodnutí č.k. 11C/7/2018-144, a to v odsekoch 28, 29, 30 a 31 boli aj predmetom kontradiktórneho konania a vyjadrovania sa strán sporu v konaní pred súdom prvej inštancie. Z tohto dôvodu sa nemôže jednať o prekvapivé rozhodnutie na základe prekvapivo použitých hmotnoprávných ustanovení, ku ktorým by sa v priebehu konania pred súdom prvej inštancie strany sporu vyjadriť nemohli. Z tohto dôvodu odvolací súd zvolil taký postup, že v zmysle ustanovenia § 382 Civilného sporového poriadku nevyzýval dodatočne pred svojím rozhodnutím sporové strany, aby sa vyjadrili k možnému použitiu ustanovenia § 11, § 13 ods. 1, 2 a 3, § 15 a § 16 Občianskeho zákonníka.

24. Z vyššie uvedených dôvodov keďže súd prvej inštancie správne dospel k vyššie uvedeným záverom odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku potvrdil.

25. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ustanovenia § 396 ods. 1 v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 CSP, pričom odvolanie žalobcov v 1. až 4. rade bolo odvolacím súdom vyhodnotené ako nedôvodné, a preto bol priznaný nárok na náhradu trov odvolacieho konania žalovanému proti neúspešným žalobcom v plnom rozsahu, pričom tieto trovy konania žalovanému majú žalobcovia zaplatiť spoločne a nerozdielne.

26. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).